

Pakistanske styrker står vakt i Dargai nær Swat-dalen. Hæren sier de i går drepte 55 Taliban-opprørere. FOTO: ASIF AZIZ, REUTERS

- Kjemper for Pakistans overlevelse

Offensiven mot Taliban er en «kamp for nasjonens overlevelse», sa Pakistans statsminister Yousuf Raza Gilani i går.

TOR ARNE ANDREASSEN

Sivilister krøket seg sammen i sykehussenger og FNs nødhjelpssendinger ble plyndret av desperate flyktninger, mens den pakistanske hæren fortsatte sine angrep mot Taliban-stillinger i Swat-dalen i det nordlige Pakistan. Flyktningene fra krigen er desperate etter å få hjelp. Statsministeren beordret at nødhjelp for titalls millioner kroner skulle sendes til de som er blitt drevet på flukt fra krigen som Yousuf Raza Gilani i går kalte en «kamp for nasjonens overlevelse».

Men statsministeren sa også på en pressekonferanse etter et regjeringsmøte at den pakistanske hæren bare kunne lykkes dersom de fikk folkets støtte, melder AP.

Frontalangrep. Hæren opplyste i går at de hadde drept ytterligere 55 Taliban-opprørere i Swat-dalen i går. Lenger sør i Pakistan skal det som antas å ha vært en amerikansk rakett ha drept ni mennesker, de fleste av dem utlendinger i et område der opprørerne står sterkt ved grensen til Afghanistan.

Den pakistanske hæren gikk til frontalangrep på Taliban denne uken for å stanse gruppen som hadde tatt kontroll over områder som ligger bare 10 mil fra hovedstaden Islamabad. Kampene har ført til at hundretusener har blitt drevet på flukt. Så mange som én million mennesker skal ha blitt innternt fordrevne siden august i fjor.

Taliban i Pakistan

Pakistans Taliban-bevegelse (Tehrik-e-Taliban Pakistan – TTP) består i dag av 13 ulike talibangrupper. Blant disse er gruppa som nå kjemper mot regjeringshæren i Swat-dalen.

TTP ledes av Baitullah Mehsud, som har sin base i Sør Waziristan. Gruppen har lovet troskap til mullah Omar, lederen for det afghanske Taliban.

Gruppene er delt i spørsmålet om man skal prioritere kampene mot de vestlige styrkene i Afghanistan, eller kjempe mot pakistanske myndigheter siden disse er alliert med amerikanerne.

Kilde: Reuters

Aftenposten fakta

Statsminister Yousuf Raza Gilani

Aftenposten grafikk

Lærer mistet døtre. Til og med legene har flyktet fra Swat. Ved sykehuset i den største byen Mingora var det i går bare tre leger tilstede, melder AP. Riaz Khan, en 36 år gammel lærer, hans kone og deres to døtre lå i fire av sykehuset senger, alle med bandasjer på armene og bena etter at de var blitt skadet av splinter. Khan forteller at de to andre døtrene hans ble drept da en bombekastergranat traff huset deres i Mingora.

Legen Nisan Khan sier 25 av sykehuset 100 pasienter har krigsskader.

Knuser myter om

■ Forsker: De drømte om Stor-Finland

Marskalk Mannerheim, Finlands store helt fra krigene mot Sovjetunionen, var ansvarlig for krigsforbrytelser, hevdes det i ny bok som knuser finske myter.

MORTEN FYHN

– Mannerheim fremstår som den verste krigsforbryter i Nordens historie.

– Visst hadde Finland et valg. Det er en myte at landet var tvunget til å kjempe sammen med Hitlers Tyskland.

– Hvorfor velger et vestlig demokrati frivillig å alliere seg med et aggressivt, rasistisk og totalitært diktatur? Og når skal Finland innlede en nasjonal selvransakningsprosess? Hva med drømmen om Stor-Finland, hva med de elendige forhold i finske konsentrasjonsleire, og hva med finske bidrag til jødeutryddelsen?

Utskjelt. Spørsmålene stilles av den svenske forfatteren og journalisten Henrik Arnstad. Han har tidligere pådratt seg finsk vrede etter å ha pirket i åpne sår fra de to krigene for snart 70 år siden mot Sovjetunionen. Han druknet da i beskyldninger om manglende seriøsitet fra etablerte historikere og fikk trusler og skjellsord fra finner som føler at nasjonens ære ble tråkket på.

Han er forberedt på enda hardere kritikk når hans nye bok utkommer til høsten. I «Skyldig till skuld» som handler om hvordan nazistenes allierte i Europa i ulik grad har taklet spørsmålet om ansvar, vil kapitlet «Finland. Demokratiet som slåss for Hitler» sikkert vekke oppsikt i Finland. Men Arnstad støtter seg trygt på hva moderne finsk historieforskning er kommet til.

– De unge historikerne gjør ikke som de gamle, sier Arnstad til Aftenposten, de tøyer ikke fakta for å tilpasse seg nasjonale finske interesser.

Kontroversielt. Ifølge Arnstad gir boken den første samlede fremstilling av alt som er kontroversielt i Fortsettelseskrigen 1941–1944. Han trekker linjen fra Finlands blodige borgerkrig i 1918. De hvite under Mannerheims ledelse vant takket være omfattende hjelp fra Tyskland. Finnene planla til og med å velge en tysk prins til konge. Så brøt Tyskland sammen,

Finlands kriger

27.1–15.5. 1918: Blodig og brutal krig mellom de borgerlige og sosialistene, mellom «hvite» og «røde». Kostet 37 000 mennesker livet.

30.11. 1939 – 13.3.1940: Sovjetunionen angriper Finland (Vinterkrigen). Ca. 36 000 finske soldater døde.

Ved fredsslutningen måtte Finland avstå fra Viborg, landets nest største by. Nærmere en halv million mennesker ble fordrevet.

1941–44: Fortsettelseskrig mot Sovjet. Finland kjempet formelt separat, men var i praksis alliert med Nazi-Tyskland. Ca. 60 000 finske soldater mistet livet.

1944–45: Krig i Lappland mot Nazi-Tyskland.

Aftenposten fakta

Finland

Republikk. Helsingfors er hovedstad.

5,3 millioner innbyggere.

Medlem av EU, bruker euro som valuta.

President: Tarja Halonen.

Offisielt to-språklig (95 prosent finsk og 5 prosent svensk)

Aftenposten fakta

men finnene tok med seg erfaringen av Tyskland som alliert i krig.

Den finske tyskvennligheten bidro til at man i august 1940 sa ja til Tysklands ønske om å få frakte soldater til Nord-Norge. Finnene svarte også straks ja da Tyskland spurte om Finland ville delta i Operasjon Barbarossa – angrepet på Sovjetunionen. Men hvorfor?

Erobring. Arnstad antyder at finnene var influert av tyske drømmer om mer rom, «Lebensraum». Ved å delta i angrepet skulle Finland ikke bare ta tilbake tapt land fra Vinterkrigen, man skulle også skape et Stor-Finland, som iallfall skulle omfatte Øst-Karelen. Finlands president ga eksperter i oppdrag å forberede argumenter som kunne begrunne at området egentlig tilhører Finland, selv om det aldri hadde gjort det.

Arnstad avliver myten om at Finland ikke hadde noe valg i 1941. Han hevder at hverken Tyskland eller Sovjetunionen hadde ressurser til å angripe Finland. Og dessuten hadde Finland et alternativ, nemlig å begrense sin deltagelse i angrepet til bare å gjenerobre det tapte fra Vinterkrigen.

Men Finland så på Sovjetunionen som den store trussel mot landets fremtidige eksistens. Derfor var Tysklands tilbud om å

delta i angrepet forlokkende. Sommeren 1941 fantes det 150 000 tyske soldater på finsk jord. Finland mobiliserte en halv million mann som var oppsatt med nyinnkjøpt tysk krigsmateriell.

Brutalt. Finnene rykket frem og seks konsentrasjonsleire ble reist. Ca. 25 000 ble fengslet, de fleste barn, kvinner og gamle. Dødeligheten lå på henimot 20 prosent. Finnene tok 64 400 sovjetiske krigsfanger, hvorav nærmere 30 prosent dør. Krigsfanger ble satt til å rydde miner og de ble grovt mishandlet. Et fåtall sivile jødiske flyktninger ble overlevert til Tyskland. Det øverste ansvar for finske krigsforbrytelser og brudd på Genevekonvensjonen plasserer Arnstad hos Mannerheim, mannen som ikke ble tiltalt i rettsoppgjøret etter krigen.

Etter krigen har finnene foretrukket å snakke om et våpenbrøderskap med Tyskland i en separatkrig mot Sovjetunionen. En allianse var det ikke tale om.

Men, sier Arnstad, dette taler mot fakta: Tyskland og Finland planla sammen angrepet på Sovjetunionen, frontavsnitt ble fordelt, og begge plasserte soldater under den andres befal.

– Selvsagt var det en allianse, skriver Henrik Arnstad.

morten.fyhn@aftenposten.no

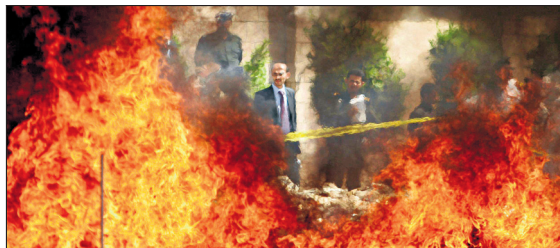
Brent narko for en halv milliard

■ Narkotika for over en halv milliard kroner ble i går destruert i Jemen.

Fire tonn hasj og seks millioner piller som er blitt beslaglagt de siste 16 månedene, utgjorde det gigantiske narkotikabålet utenfor hovedstaden Sana.

75 personer er blitt dømt, 25 av dem har fått straffer fra 25 år til livstid.

(NTB-AFP)

Narkobålet fant sted ved Jemens hovedstad, Sana.

FOTO: KHALED ABDULLAH, REUTERS

Finlands rolle i krigen

■ Mener landet ikke tar ansvar for allianse med Nazi-Tyskland

Adolf Hitler dukket 4. juni 1942 uventet opp i St. Michel for å hylle Mannerheim på hans 75-årsdag.

«Det er en myte at landet var tvunget til å kjempe sammen med Hitlers Tyskland»

Forsker
Henrik
Arnstad

Mannerheim

Finsk marskalk, president og landsfader. Født i 1867, død i 1951.
Gjorde militær karriere i tsarens tjeneste.
1918: Øverstkommanderende for de «hvite» styrkene i borgerkrigen.
1939-40 og 1941-44: Øverstkommanderende i to kriger mot Sovjetunionen.
1944-46: Finlands president.
Oppholdt seg i Sveits til sin død.

Avis-hyllest

Adolf Hitlers Finlands-besøk under marskalk Mannerheims 75-årsdag fikk bred og begeistret omtale i finske aviser:

«Det stortyske rikes første mann på besøk i vårt land er en historisk begivenhet som Finlands folk forstår å verdsette og som utvilsomt vil komme til å tildra seg hele verdens oppmerksomhet.»

Uusi Suomi, 5. juni 1942

«Da Tysklands Führer forlot sitt arbeide for å avlegge en visitt hos marskalken, var det mere enn en høflighetsvisitt. Vi betrakter besøket som et tegn på at store hendelser venter Finland, Tyskland og hele Europa denne sommer»

Karjala, 5. juni 1942

«Det mektige tyske rike som nu kjemper ved vår side i kampen mot bolsjevismen, kunde ikke vist vårt lands kamp og dets leder, feltmarskalk Mannerheim, en større ære»

Helsingin Sanomat, 5. juni 1942

«Vi er glade og stolte over den ære som er vist vår militære sjef og den betydning som vår kamp mot bolsjevismen har fått»

Hufvudstadsbladet, 5. juni 1942

En brannmann dynker et nedbrent hus med vann i Santa Barbara i den amerikanske delstaten California.

FOTO: LUCY NICHOLSON, REUTERS

Brannfolk håper på hjelp fra været

Kjøligere vær og mindre vind har gitt brannmannskapene i California en håndsrekning i kampen mot flammene.

Tidlig i går morges drev et tåkkelag inn over Santa Barbara i delstaten California, som har vært herjet av skogbrann de siste dagene.

Vinden løyet også, noe som gjør at flammene ikke lenger spredte seg like raskt i åsene.

Brannvesenet opplyste at kun 10 prosent av brannen var under kontroll, men at det nå var håp om at denne prosentandelen kunne økes.

Brannen har så langt ødelagt 80 boliger, og har rast gjennom et område på 35 000 dekar. Ytterligere 2500 boliger sto i fare.

Fluktklare. 30 500 mennesker er evakuert, og ytterligere 23 000 har fått beskjed om å være klar til å rømme på et øyeblikks varsel fra den hissige skogbrannen.

– Det er galskap. Hele fjellet ser ut som et inferno, sa Maria Martinez som sammen med sin forlovede måtte forlate sitt hjem i utkanten av byen og kjøre til et evakueringscenter.

Elleve brannmenn er skadet. Tre er lagt inn på sykehus med brann- og røykskader etter at et hus de prøvde å redde, plutselig eksploderte i flammer.

Knusktørt. Guvernør Arnold Schwarzenegger har erklært unntakstilstand slik at det blir lettere å få frigjort ressurser til kampen mot brannene.

Brannen er årets første i det knusktørre California, der brannene blir ekstra farlige på grunn av den tørre Santa Ana-vinden og det faktum at byggeboomen de siste årene har ført til utstrakt bygging av hus lenger inn i tørre skogsområder.

2007 var et av de verst0 California. Da ble 2000 hjem brent til grunnen, og 640 000 mennesker måtte evakueres.

(NTB-AFP)

Vil ha USA og Iran ved samme bord

■ USAs utenriksminister **Hillary Clinton** ønsker iransk tilstedeværelse på det kommende G8-møtet, opplyser hennes italienske kollega **Franco Frattini**. Møtet skal holdes i Italia i juni, etter planen i den jordskjelvrammede byen L'Aquila, og Frattini møtte i forrige uke Clinton i Washington.

Hovedsaken på møtet er sikkerhetssituasjonen i Afghanistan og Pakistan. – Hun uttrykte seg positivt om Irans tilstedeværelse på møtet. Vårt mål er at den iranske og den amerikanske utenriksministeren sitter ved samme bord på konferansen, sier Frattini. (NTB-AFP)

Obama-tale møter motbør i Egypt

■ **Barack Obamas** planlagte tale til den muslimske verden møter motbør i Egypt der talen skal holdes.

Det muslimske brorskap, den største opposisjonsbevegelsen i Egypt, avviser den amerikanske presidentens utstrakte hånd og sier at talen kun er en del av USAs proisraelske agenda. Talen skal etter planen holdes i Kairo 4. juni.

Obama har også måttet tåle kritikk for å ha lagt talen til Egypt, et regime som gjentatte ganger er blitt kritisert for brudd på menneskerettighetene. (NTB-Reuters)

Aftenposten fakta

Kilde: Aftenpostens arkiv